

राधा

आविरोधीतदा पद्मा रङ्गिणी कुसुमप्रभा ।
 तरुणादित्यसङ्गाप्रे पद्मे परमकामिनी ।
 एकभानुपुरं देवि । कालिन्दीपारमेव च ।
 नाम्ना पद्मपुरं रम्यं चतुर्वर्गसमन्वितम् ॥
 दिव्यव्योतिर्महेशानि । सहस्रादित्यसन्निभम् ।
 तत्तन्नात् परमेशानि गाढ्वान्तविनाशकत् ॥
 एकभानुर्मेहात्मा स कालिन्दीतटमास्थितः ।
 महाविद्यां महाकालीं सततं प्रजपेत्सुधीः ॥
 आविरोधीन्महामाया तदा कात्यायनी परा ।
 श्रेष्ठ पुत्र महाबाहो एकभानो महौघर ।
 सिद्धोऽसि पुरुषश्रेष्ठ वरं वरय साम्प्रतम् ॥

एकभानुश्चोवाच ।

सिद्धोऽहं सततं देवि । त्वत्प्रसादात् सुरेश्वरि ।।
 त्वत्प्रसादान्महामाये यथा मुक्तो भवान्यहम् ॥
 त्वत्प्रसादान्महामाये असाध्यं नास्ति भूमखे ।
 आत्मनः सदृशाकारं कन्यामेकां प्रयच्छ मे ॥
 तच्छ्रुत्वा परमेशानि ! तदा कात्यायनी परा ।
 मेघगम्भीरया वाचा यदाह एकभानवे ॥
 तच्छ्रुत्वा महेशानि । पीयूषसदृशं वचः ।
 भक्त्वा त्वदीयपद्मास्तु तुष्टाहं त्वयि सुन्दरि ।।
 एतद्वि वचनं वक्षः । तव पत्न्या मुयुच्यते ।
 इत्युक्त्वा सहसा तत्र महामाया जगन्मयी ॥
 प्रददौ परमेशानि ! तस्मै दिव्यं मनोहरम् ।
 एकभानुर्मेहात्मा स तत्तन्नादृष्टहमावयौ ॥
 भाव्या तस्य विशालाक्षी विशालकटिमोहिनी ।
 रत्नप्रदीपमाभाष्य रत्नपर्यङ्कमाश्रिता ॥
 तस्या हस्ते तदा भागुः प्रददौ दिव्यमोहनम् ।
 तं दृष्ट्वा परमेशानि ! विस्मयं परमं गता ॥
 हस्ते क्त्वा तु दिव्यं वै निरीक्ष्य च पुनः पुनः ।
 नानागन्धयुतं दिव्यं सर्वशक्तिसमन्वितम् ॥
 नानाव्योतिर्मयं दिव्यं तत्तन्नाद्ये हिधाभवत् ।
 तत्रापश्यन्महाकन्यां पद्मिनीं कृष्णमोहिनीम् ॥
 रक्तविद्युत्प्रभाकारां सर्वसौभाग्यवर्द्धिनीम् ।
 तां दृष्ट्वा परमेशानि सहसा विस्मयं गता ॥

कौर्निदीवाच ।

हे मातः पद्मिनीरूपे रूपं चंहर चंहर ।
 ततस्तु परमेशानि ! तद्वयं तत्तन्नात् प्रिये ।।
 चंहर सहसा देवी सामान्यं रूपमास्थिता ।
 ततस्तु कौर्निदा देवी रूपमस्तथा खलोकयत् ॥
 रङ्गिणी कुसुमाकारा रक्तविद्युत्समप्रभा ॥

कन्योवाच ।

हे मातः कौर्निदे भद्रे चौरंपावय सुन्दरि ।।
 स्ननं देहि स्ननं देहि तव कन्या भवान्यहम् ॥
 तत्तन्मुखा वचनं तस्याः पद्मिन्वाः कमलेष्वये ।
 अपाययत् स्ननं तस्यै पद्मिन्वै नगनन्दनि ॥
 चकार नाम तस्यास्तु भागुः कौर्निदधान्वितः ।
 रक्तविद्युत्प्रभां देवी धत्ते यस्मात् सुचिस्मिते ।
 तस्मात् राधिका नाम सर्वलोकेशु गोयते ॥

ईश्वर उवाच ।

दिने दिने वर्द्धमाना एकभानुश्च प्रिये ! ।
 एवं माधुरपीठे च चकार प्रजवासिनी ॥
 तस्माद्गणपदे मासि कृष्णोऽभूत् कमलेष्वयः ॥

राधा

महादेव उवाच ।

श्रूयतां पद्मपत्राणि रहस्यं पद्मिनीमतम् ।
 सन्मामे परमेशानि ! द्वितीये वत्सरे तदा ॥
 क्रुष्याद्यज्ञेन देवेशि ! शिवलिङ्गप्रपूजनम् ।
 प्रजपेत् परमां विद्यां कालीं ब्रह्माण्डरूपिणीम् ॥
 पूजयेद्विद्यैः पूज्योन्मैश्च सुमनोहरैः ।
 फलेन्महद्विघ्नेभ्यः पूजयेत् परमेश्वरीम् ॥
 पद्मिन्वोवाच ।
 कात्यायनि महामाये महायोगिन्यधीश्वरि ।।
 देहि देहि महामाये विद्याविहिमनुत्तमाम् ॥
 विहिंस्य वासुदेवस्य देहि मातर्नमोऽस्तु ते ।
 त्वां विना ब्रह्म निःशब्दं निचलं सततं सदा ॥
 शरीरस्य हि कथास्य कृष्णो व्योतिर्मयं सदा ।
 विना देहं परं ब्रह्म श्वररूपवदौरितम् ॥
 अतएव महामाये ब्रह्मणः कारणं परा ।
 एवं प्रार्थ्यं महेशानि ! सततं परमेश्वरीम् ॥
 संपूज्य परया भक्त्या लक्ष्यं जगतां तु मानसम् ।
 वरं प्राप्ता महेशानि कात्यायन्याः समीपतः ॥

कात्यायन्युवाच ।

पद्मिनि श्रेष्ठ महाकव्यं शीघ्रं प्राप्तायि केशवम् ।
 इत्युक्त्वा परमेशानि ! तत्रैवान्तरधीयत ॥
 कात्यायनी महामाया सदा वन्द्यावनेश्वरी ।
 एकभानुसुता राधा सखीगणवृता सदा ॥
 वर्द्धमाना सदा राधा यथा चन्द्रकला प्रिये ।।
 सर्वश्रेष्ठारवेशाट्या स्फुरत्कितलोचना ॥
 सर्वालङ्कारवयुक्ता साचान् श्रीरिव पास्वति ।
 चत्वार गहने घोरे पद्मिनी परसुन्दरी ॥
 या राधा परमेशानि ! पद्मिनी परमेश्वरी ।
 पद्मस्य वनमाश्रित्य सदा तिष्ठति कामिनी ॥
 अत्यमूर्तिं महेशानि ! दृष्ट्वा चैवात्मसन्निभाम् ।
 अस्मिन् सदृशाकारं राधामन्यां ससर्ज सा ॥
 या सा तु कृत्रिमा राधा एकभानुश्च सदा ।
 अद्योनिस्मवा यातु पद्मिनी सा पराचरा ॥
 कृत्रिमा या महेशानि ! तस्यास्तु चरितं ॥
 श्रेष्ठ ।

एकभानुर्मेहात्मा स तस्या वैवाहिकीं क्रियाम् ॥
 कारयामास यज्ञेन पञ्चवर्षं तु सुन्दरि ।।
 तस्यास्तु चोभयं वंशं सावधानावधारय ॥
 अश्वरस्य एकस्यापि वंशं परमसुन्दरम् ॥
 अश्वस्तु जटिलाख्याता पतिस्मोन्धोऽतिमन्युक्तः ॥
 ननान्दा कुटिलानानी देवरो दुर्मेदाभिधः ।
 तिलकं सरमादाख्यं हरोहरिमनोहरः ॥
 रोचनो रत्नताडक्यो हृद्ययुक्तप्रभाकरो ।
 कृत्रं दृष्ट्वा प्रतिच्छायं पद्मच मदनाभिधम् ॥
 स्वमन्त्रकान्यपर्यायः शङ्खचूडश्रीमणिः ।
 पुष्पवन्तोत्तपलकः सौभाग्यमणिश्च्यते ।
 काञ्ची काञ्चनचित्राङ्गि नूपुरे चित्रगोपुरे ।
 मधुच्छन्दनमावड्ढा ययोः विज्जितमाधुरी ॥
 वासो मेघास्मरं नाम कुर्वन्दनिभं सदा ।
 आढ्यं सुप्रियमभ्रभं रक्तमन्वं हरः प्रियम् ॥
 सुधांघ्री र्दण्डरंगो र्दण्डो मणिवात्सवः ।
 श्रुताका नमैदा चैमी खलिका नाम कङ्कतिः ॥

राधा

कन्दर्पकुहरी नाम कटिका पुष्पभूषिता ।
 खर्यसुखीतद्दिलो कृष्णा ख्याता स्वनामतः ॥
 नीपा नदीतटे यस्य रहस्यकथनस्थली ।
 मन्दारच धनुः खीच रागोद्दयमन्दगौ ॥
 हानिन्व्यं दयिता निव्यं वल्लभा रुद्रधन्वकी ।
 सख्यः ख्याताः सदा भद्राचारचन्द्रावलीसखाः ॥
 गन्धर्वास्तु कलाकण्ठी सुकण्ठी पिककण्ठिका ।
 कलावती रसोक्ताया गुणवत्यादयः स्मृताः ॥
 या विशाखालतागीतिगायन्त्यः सुखदा हरैः ।
 वाद्यन्यदा सुश्रितं ताललम्बचनन्त्वपि ॥
 माणिक्या नमैदा प्रेमवती कुसुमपेषलाः ।
 दिवाकौर्त्तिलनूजे तु सुगन्धानलिनीकुम्भे ॥
 मञ्जिहा रङ्गवत्याख्ये रजकस्य किशोरिके ।
 पालिश्विसमवेरिन्दी वन्द्याकन्दलतादयः ॥
 धनिहा गुणवत्याद्या धन्वनेश्वरगेहगाः ।
 कामधा नामधा प्रीयो सखीभावशिषेयभाक् ॥
 लवङ्गमञ्जरी रागमञ्जरी गुणमञ्जरी ।
 सुभासुसख्यगुपमा सुप्रिया रतिमञ्जरी ॥
 रागलेखा कलाकेली भूविदाद्याच नायिकाः ।
 नान्दीसुखी विन्दुसुखी आद्याः सन्निविधा-
 यिकाः ॥

सुहृत्पद्मतया ख्याताः श्यामला मञ्जलादयः ।
 प्रतिपत्तया श्रेष्ठा राधाचन्द्रावलीकुम्भे ।
 सन्महास्तु ययोः सन्नि कोटिसंखान्दगीदृशाम् ॥
 तयोऽप्युभयोन्मैश्रे सर्वमाधुर्व्यंतोऽधिका ॥
 श्रीराधा त्रिपुरादूती पुराणपुरुषप्रिया ।
 असमीनगुणोद्भवा धूर्यो मोपेन्दुनन्दनः ॥
 यस्याः प्राणपराङ्मूर्ता पराहादतिवल्गवः ।
 श्रेष्ठा सा माहकादित्यस्तत्र गोपेन्द्रगेहिनी ।
 एवभातुः पिता यस्या एवभातुविधो महान् ॥
 रत्नगर्भा क्षितौ ख्याता जननी कौर्निदा चरा ॥
 उपास्यो जगतां चतुर्भगवान् पद्मवात्सवः ।
 जघ्यः स्वाभीष्टसंसर्गे कात्यायन्या महामनुः ॥
 पौर्णमासी भगवती सर्वसौभाग्यवर्द्धिनी ।
 पितामहो महोभातुर्विन्दुस्मातामहो मतः ॥
 मातामहोपितामहौ सुखदामोचदाभिधे ।
 रत्नभातुः स्वभातुश्च भातुश्च भातरः पितुः ॥
 भद्रकौर्निमैहाकौर्निः कौर्त्तचन्द्रश्च मातुलः ।
 स्वसा कौर्निमती मातुर्भातुसुहा पितृव्यसा ॥
 पितृव्यवृत्तः काश्यो माहव्यवृत्तः कृष्णः ।
 मातुर्गी मेनकामेना वदौ धात्री तु धातकी ॥
 श्रीदामा पूर्वजो भ्राता कनिष्ठानङ्गमञ्जरी ।
 परमप्रेमस्वस्तु जलिता च विशाखिका ॥
 विचित्रा चन्त्यकलता रङ्गदेवी सुदेविका ।
 तुङ्गवैद्यज्ञेयसा च इत्यौ च गणा मताः ॥
 प्रियसख्यः कुरङ्गाक्षी मङ्गली मानकुङ्कला ।
 मानती चन्द्रकतिका माधवामदनालसा ॥
 मञ्जुमेया शशिकला सुमध्या मधुमेयसा ।
 कमला कामकतिका कान्तचूडा वराङ्गना ॥
 मधुरी चन्द्रिका प्रेममञ्जरी तनुमध्यमा ।
 कन्दर्पसुन्दरी मञ्जुवैशी चाद्यास्तु कोटिशः ॥
 रक्ताजीवितयाख्याता कलिका केलिसुन्दरी ॥